

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 651/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ondrejom Laciakom, PhD., Šafárikovo námestie 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 2, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 301/2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 2, 3 a 4

a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 301/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. a) a h) Trestného zákona. Spáchania označeného trestného činu sa mal dopustiť spolu s dvoma ďalšími obvinenými, keď 30. augusta 2018 spoločne svojou nebezpečnou jazdou po štátnej ceste na troch osobných automobiloch ohrozovali životy a majetok.

Dňa 1. októbra 2018 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1 a 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) a h) Trestného zákona. Prokurátor následne podal na Okresnom súde Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) návrh na vzatie sťažovateľa do väzby.

Okresný súd uznesením č. k. 5 Tp 35/2018-276 zo 4. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) prijal podľa § 81 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) peňažnú záruku vo výške 20 000 € zloženú matkou sťažovateľa a sťažovateľa ponechal na slobode, pričom podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nad sťažovateľom uložil dohľad probačného a mediačného úradníka, podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku sťažovateľovi uložil povinnosť oznámiť každú zmenu pobytu a podľa § 82 ods. 1 Trestného poriadku uložil sťažovateľovi ďalšie povinnosti a obmedzenia.

Proti uzneseniu okresného súdu zahlásil sťažnosť prokurátor, ktorú odôvodnil ústne do zápisnice. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu nariadil termín verejného zasadnutia na krajskom súde na 10. október 2018 o 13.30 h.

Krajský súd o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu rozhodol uznesením sp. zn. 3 Tpo 301/2018 z 10. októbra 2018 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) tak, že uznesenie okresného súdu zrušil, sťažovateľa vzal do väzby, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol žiadosť sťažovateľa o nahradenia väzby písomným sľubom, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku zamietol žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby peňažnou zárukou.

Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že 10. októbra 2018 mu *„pár minút pred konaním termínu verejného zasadnutia priamo v budove Krajského súdu v Žiline príslušníci PZ doručili osobne zmenu právnej kvalifikácie skutku“*. Tvrdí, že na takúto zmenu právnej kvalifikácie nebol žiaden dôvod, pričom sa domnieva, že opísaný postup *„sa dá vyhodnotiť ako účelový a nepochybne smerujúci k umelému zvýšeniu závažnosti prejednávaneho prípadu“*.

Sťažovateľ ďalej namieta, že za rovnakých okolností, teda iba pár minút pred konaním termínu verejného zasadnutia priamo v budove krajského súdu, mu bolo doručené aj písomné dodatočné odôvodnenie sťažnosti prokurátora.

Sťažovateľ tvrdí, že na preštudovanie oboch označených dokumentov mal dostupný iba veľmi obmedzený čas (*„doslova pár minút“*). Ďalej namieta, že krajský súd svoje uznesenie založil najmä na dôvodoch uvedených v doplnení odôvodnenia sťažnosti prokurátora, na ktoré *„nemal faktickú možnosť pripraviť si vecné a právne argumenty“*. K tomuto ďalej poukazuje na skutočnosť, že krajský súd neodročil termín verejného zasadnutia na účel zachovania primeraného času na prípravu obhajoby, resp. na účel zachovania rovnosti strán. Tvrdí, že krajský súd mohol termín verejného zasadnutia odročiť *„aspoň o 3 dni tak, ako to vyplýva z ustálenej judikatúry Ústavného súdu“*.

Napokon sťažovateľ namieta, že u neho nie je naplnený väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože nemal a ani nemá žiadny úmysel páchať trestnú činnosť a ani pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Tvrdí tiež, že v jeho veci *„nebola“*

daná žiadna relevantná skutočnosť, ktorá by neumožňovala viesť trestné stíhanie... aj za podmienok, že by som bol na slobode“.

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 ods. 2, ods. 5 a 46 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa v čl. 5 ods. 2, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn.: 3Tpo/301/2018 v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Dolný Kubín dňa 04.10.2018 pod sp. zn.: 5Tp 35/2008 o nevzatí do väzby porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 3Tpo/301/2018 zo dňa 10.10.2018 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a Krajskému súdu v Žiline prikazuje, aby bol [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] prepustený neodkladne z väzby na slobodu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania...“

II.

Krajský súd svoje uznesenie sp. zn. 3 Tpo 301/2018 z 10. októbra 2018 odôvodnil takto:

«Krajský súd ako nadriadený orgán v lehote stanovenej § 192 ods. 3 Tr. por., v súlade s ustanovením § 192 ods. 1 Tr. por., v ktorom je vyjadrený obmedzený revízny princíp, po tom, ako nezamietol sťažnosť z dôvodov § 193 ods. 1 písm. a) alebo b), na základe sťažnosti preskúmal napadnuté výroky uznesenia, a to zo všetkých hľadísk, bez ohľadu na to, či tieto hľadiská sú alebo nie sú v sťažnosti uvedené, a jednak správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to z hľadiska všetkých chýb, ktoré by mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia. Pri plnení revízneho princípu preveril z právnej stránky, či v celom konaní, v priebehu ktorého sa vytvárali podklady pre napadnuté uznesenie, nedošlo k porušeniu Trestného zákona, Trestného poriadku alebo iných mimotrestných právnych predpisov, ktoré sú súčasťou právneho poriadku, lebo právo nemôže byť založené na neprávne.

Sťažnosť proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie je prípustná v súlade s ustanoveniami § 83 ods. 1, § 185 ods. 1 Tr. por., bola podaná oprávnenou osobou v zmysle § 186 ods. 1 Tr. por., v lehote a spôsobom upraveným v ustanovení § 83 ods. 2 Tr. por.

Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že sudca pre prípravné konanie konal na podklade návrhu prokurátora Okresnej prokuratúry v Dolnom Kubíne, ktorý bol prevzatý 2.10.2018 o 13.00 h. Pri rozhodovaní o zadržanom obvinenom [REDAKOVANÉ] boli dodržané lehoty stanovené § 87 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Zo zápisnice zo 4.10.2018 vyplýva, že návrh prokurátora na vzatie do väzby obvineného [REDAKOVANÉ] bol doručený obvinenému aj obhajcovi s tým, že im bol poskytnutý dostatočný čas na oboznámenie sa s týmto návrhom. Zo zápisnice o výsluchu obvineného nevyplývajú skutočnosti, podľa ktorých by mohol krajský súd usúdiť, že obvinený nemal dostatočný čas na oboznámenie sa s návrhom prokurátora na vzatie do väzby. Návrh na vzatie do väzby tlmočníčka obvinenému pretlmočila, ako aj procesné poučenie o jeho právach.

Zo zápisnice o výsluchu obvineného zo 4.10.2018 vyplýva, že po vyhlásení uznesenia a podaní sťažnosti prítomným prokurátorom sudca pre prípravné konanie oznámil obvinenému, prokurátorovi a obhajcovi obvineného, že termín rozhodovania Krajského súdu v Žiline o sťažnosti prokurátora bude v stredu 10.10.2018 o 13.30 hod. na Krajskom súde v Žiline, Orolská č. 3. Strany konania zobrali termín verejného zasadnutia na vedomie.

Krajský súd po vyhodnotení všetkých relevantných skutočností dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná a u [REDAKOVANÉ] zistil dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., keď rozhodoval na podklade skutkových okolností, ktoré mu boli známe v čase jeho rozhodovania.

Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že vyšetrovateľ 1. Oddelenia vyšetrovania OKP, OR PZ v Dolnom Kubíne uznesením sp.zn. ČVS: ORP-482/1-VYS-DK-2018 z 1.10.2018... v spojení s opravným uznesením sp.zn. ČVS: ORP-482/1-VYS-DK-2018 z 2.10.2018 začal trestné stíhanie a vzniesol obvinenie štátnemu občanovi Poľskej republiky [REDAKOVANÉ] pre prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a), h) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že: dňa 30.8.2018 v čase okolo 11.55 hod., potom čo aj v predchádzajúcich úsekoch cesty nebezpečnou jazdou

spolu s [REDACTED] a [REDACTED], kedy ohrozovali životy a majetok, viedol ako vodič osobné motorové vozidlo značky Ferrari, evidenčné číslo [REDACTED] (Poľská republika) po štátnej ceste I/59, v smere od Mesta [REDACTED] na Obec [REDACTED], pričom keď sa s vozidlom nachádzal v časti zvanej [REDACTED], v rovnom úseku cesty, s miernym klesaním, v kilometri 71,000, a to v úseku, kde je prebiehanie zakázané vodorovným dopravným značením cez súvislú pozdĺžnu čiaru (VIa), realizoval predchádzací úkon, pričom sa s vozidlom nachádzal v protismernom jazdnom pruhu a svojou jazdou ohrozoval iných účastníkov cestnej premávky, ako aj svojich spolujazdcov, ktorí sa nachádzali vo vozidle, ako aj v iných predchádzaných vozidlách, oproti idúcich vozidlách, čím zvýšil všeobecné nebezpečenstvo, čo neskôr vyhrotilo až do vzniku dopravnej nehody, a to v kilometri 71,120, kedy došlo ku kontaktu medzi vozidlom Porsche, ktoré viedol [REDACTED] nižšie popísaným spôsobom.

Zo spisu ďalej vyplýva, že vyšetrovateľ KR PZ v Žiline, OKP, 1. oddelenie vyšetrovania Žilina, dňa 9.10.2018 vydal upovedomenie o zmene trestnoprávnej kvalifikácie v trestnej veci obvineného s tým, že trestnoprávna kvalifikácia oproti uzneseniu podľa § 199 ods. 1 Tr. por. a § 206 ods. 1 Tr. por. zo dňa 1.10.2018 vydaného vyšetrovateľom OKP OR PZ v Dolnom Kubíne pod sp. zn. ČVS: ORP- 482/1-VYS-DK- 2018 sa mení a v ďalšom konaní sa bude posudzovať u obvineného [REDACTED] ako zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a), h) Tr. zák.

Pri posudzovaní dôvodov väzby súd môže prihliadať len na tie okolnosti a zistenia, ktoré majú základ v procesne vykonanom dokazovaní a sú významné pre záver o existencii niektorého z dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) až c) Tr. por. Uvedené ustanovenia spolu s § 76 Tr. por. vyjadrujú ústavnú zásadu, že obvineného možno vziať do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Účelom väzby je zabezpečiť osobu obvineného pre trestné konanie a výkon trestu (§ 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.). Jej účelom je tiež zabrániť obvinenému, aby maril a sťažoval uskutočnenie dôkazov (§ 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), prípadne chrániť spoločnosť pred dokonaním trestného činu alebo pred jeho opakovaním, či pokračovaním (§ 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.). Väzba ako zabezpečovací inštitút nemá sankčnú povahu ani výchovné poslanie a nesmie byť prostriedkom na získanie priznania ani na uľahčenie trestného

stíhania. Väzba nie je trestom, ale je výlučne len procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania obmedzením jej osobnej slobody. Trestný poriadok podmieňuje možnosť vzatia obvineného do väzby existenciou dôvodnej obavy vyplývajúcej z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vo vzťahu k niektorej nežiaducej forme správania, označovanej ako dôvod väzby. Konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi obavu z následku alebo viacerých následkov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) alebo c) Tr. por. sa rozumejú také skutočnosti, ktoré reálne odôvodňujú takúto obavu. Výklad zákonných znakov „konkrétnych skutočností“ je predovšetkým vecou súdov, ktoré pri dôkladnej znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácie konkrétnej trestnej veci musia posúdiť, či vzatie do väzby je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel ani pri vynaložení úsilia nemožno dosiahnuť inak. Pre aplikáciu tohto znaku nie sú dané objektívne a nemenné kritériá, ale tieto kritériá treba vždy vyvodiť z povahy konkrétnej a individualizovanej veci, vrátane osoby obvineného, jeho osobných pomerov a ďalších znakov upravených v tomto ustanovení. Konkrétne skutočnosti, ako zákonná podmienka odôvodňujúca väzbu obvineného podľa tohto ustanovenia, musia byť preukázané nielen pri vzatí do väzby, ale musia pretrvávajúť počas celej väzby obvineného.

Nadriadený súd tiež uvádza, že pretrvávajúce dôvodného podozrenia, že osoba, ktorá bola pozbavená slobody väzbou, spáchala trestný čin, je *condicio sine qua non* (podmienka, bez ktorej nie) zákonnosti jej ďalšieho držania vo väzbe. Po uplynutí určitého času to však už nestačí, pričom keď má väzba trvať naďalej, musí pristúpiť iný významný a dostatočný dôvod alebo dôvody a navyše musí byť preukázané, že kompetentné orgány postupujú vo veci s osobitnou starostlivosťou. Krajský súd si je vedomý významu osobnej slobody jedinca ako jedného zo základov demokratickej spoločnosti, a preto zdôrazňuje, že väzba je výnimočným opatrením. Napriek všetkým týmto skutočnostiam je podľa jeho názoru naďalej daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvineného [REDACTED].

Krajský súd nemá pochybnosti o tom, že sú splnené všetky formálne podmienky väzby obvineného [REDACTED]. Žiada sa pripomenúť, že sudca pre prípravné konanie vyhlásil napadnuté uznesenie o 12.56 hod., t.j. v súlade s § 87 ods. 2 Tr. por.

Rovnako mal za preukázané, že existujú v prípade obvineného [REDACTED] základné materiálne podmienky väzby, ktoré tvoria:

a) skutkové okolnosti vzatia do väzby, a to, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, či existujú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a

b) existencia niektorého z dôvodov väzby, ak z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava pre tzv. útekovú väzbu, kolúznú väzbu alebo preventívnu väzbu (§ 71 ods. 1 Tr. por.).

Krajský súd zistil, že na základe doposiaľ zadovážených dôkazov možno považovať trestné stíhanie obvineného za dôvodné. Po splnení prieskumnej povinnosti nadriadený súd rovnako ako okresný súd dospel k záveru, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, vznesené obvinenie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a je tu dôvodné podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený [REDAKOVANÉ]. Podľa názoru krajského súdu materiálne podmienky väzby obvineného sú v súčasnom štádiu trestného konania nepochybne preukázané, pričom tento názor vychádza z dôkazov, ktoré boli doteraz zabezpečené v prípravnom konaní a sú súčasťou vyšetrovacieho spisu a súdneho spisu, ktorý bol predložený súdu.

V tejto súvislosti si krajský súd osvojuje argumentáciu prokurátora v návrhu na vzatie do väzby obvineného z 2.10.2018, ako aj argumentáciu prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina v písomných dôvodoch sťažnosti proti napadnutému uzneseniu, ktorou odôvodňuje dôvodné podozrenie obvineného zo spáchania trestného činu, a v podrobnostiach na túto argumentáciu krajský súd aj poukazuje.

Rozhodnutie o vine či nevine obvineného však bude predmetom ďalšieho dokazovania v prebiehajúcom trestnom konaní, pričom orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti svedčiace v jeho prospech.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že:

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Krajský súd zdôrazňuje, že zmyslom tzv. „preventívnej väzby“ v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. je zaistiť osobu obvineného, u ktorej existuje dôvodná obava vyplývajúca z konkrétnych skutočností, že bude opakovať trestný čin, pre ktorý je stíhaný, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Uvedený väzobný dôvod sa v určitej miere odlišuje od zvyšných dvoch väzobných dôvodov a je založený na predpoklade, že účelom trestného stíhania je i predchádzanie trestnej činnosti.

Konkrétnou skutočnosťou, ktorá odôvodňuje obavu z pokračovania v trestnej činnosti obvineným [REDAKOVANÉ], zakladajúcou dôvod tzv. preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., je spôsob a rozsah konania, pre ktoré mu bolo uznesením vyšetrovateľa PZ vznesené obvinenie. Z výpisu z registra priestupkov obvineného v Poľskej republike, ktorý sa podarilo v rámci policajnej spolupráce zabezpečiť v poľskom jazyku a ktorý bol v rámci verejného zasadnutia tlmočnicou preložený do jazyka slovenského, vyplýva, že obvinený má v registri priestupkov štrnásť záznamov, a to opakovane aj za prekročenie rýchlosti. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že obvinený je osobou, ktorá opakovaným páchaním priestupkov v cestnej doprave ukázala svoju nespôľahlivosť a nespôsobilosť na vedenie motorových vozidiel. Je nepochybné, že obvinený patrí medzi nedisciplinovaných vodičov. Ani sankcie uložené dopravným inšpektorátom za dopravné priestupky neboli pre neho dostatočným poučením a i napriek tomu sa opäť mal dopustiť protiprávneho konania na úseku cestnej premávky. Tieto skutočnosti dokumentujú výraznú spoločenskú neprispôsobivosť obvineného a jeho pohrdavý postoj k normám a pravidlám nielen slušného správania, ale aj k základným hodnotám chráneným Trestným zákonom, z čoho vyplýva, že osobu obvineného

charakterizujú ako osobu mimoriadne náchylnú k protispoločenskej i protizákonnej činnosti. Preto aj s ohľadom na osobu obvineného hrozí vysoké riziko, že v prípade jeho nevzatia do väzby, resp. prepustenia z väzby by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.

Krajský súd sa nestotožnil s názorom prokurátora, že v prípade obvineného [REDAKOVANÉ] je daný dôvod tzv. „útekovej väzby“. Krajský súd z predloženého spisového materiálu nezistil také konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že by obvinený konal spôsobom, ako to predpokladá ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por., t.j. opustil by územie Slovenskej republiky, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, ako i prípadne uloženiu trestu. Obvinený je síce občanom cudzieho štátu (Poľskej republiky), na území Slovenskej republiky nemá trvalý alebo prechodný pobyt, avšak tieto skutočnosti samé o sebe neodôvodňujú útekovú väzbu. V prospech obvineného vyznieva aj tá skutočnosť, že sa osobne dostavil na Krajský súd v Žiline na verejné zasadnutie, na ktorom sa rozhodovalo o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu, ktorým obvinený nebol vzatý do väzby.

K nahradeniu väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por., § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. a peňažnou zárukou podľa § 81 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 80 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo ho prepustiť na slobodu, ak

- obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä, že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho, alebo

- s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní

obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 3 písm. a) až c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 4 alebo podľa § 80 ods. 3, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Ak je obvinený stíhaný pre trestné činy terorizmu, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu. So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby. Na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, vopred upozorniť.

Obvinený na verejnom zasadnutí predložil písomný sľub na nahradenie väzby pre prípad, ak sa krajský súd stotožní so sťažnosťou prokurátora. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd pri rešpektovaní práv obvineného, skutkových okolností veci, pre ktoré je vedené trestné stíhanie proti jeho osobe, i právnej kvalifikácie skutku dospel v konečnom dôsledku k záveru, že kombinácia procesných prostriedkov náhrady väzby v spojení s primeranými obmedzeniami a povinnosťami neumožňuje dosiahnuť rovnaký účel, aký bol sledovaný „držaním“ obvineného vo väzbe.

Nadriadený súd aj v súčasnom štádiu trestného konania s prihliadnutím na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 67/2013 z 5.6.2013 z úradnej povinnosti skúmal, či väzbu obvineného možno nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka a primárne vzhľadom na osobu obvineného dospel k záveru, že účel väzby u obvineného nemožno dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Prepustenie obvineného z väzby alebo jeho ponechanie na slobode na základe záruky, t.j. akéhokoľvek prostriedku prípustného podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účel väzby, je možnosťou, ale nie oprávnením obvinenej osoby, ktorej sloboda je alebo má byť obmedzená. Pri rozhodovaní sa preto musí dôsledne zvažovať, či, a prijatie akej konkrétnej záruky preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku.

Krajský súd uzatvára, že u obvineného [REDAKOVANÉ] ide o osobu, ktorá má viacero záznamov v registri priestupkov spáchaných na úseku dopravy. Väzba obvineného reálne napomáha aj v tomto štádiu trestného konania k dosiahnutiu jeho účelu, pretože fakticky bráni obvinenému pokračovať v páchaní trestnej činnosti najmä na úseku dopravy. Všeobecný záujem na ochrane majetkových práv iných osôb, ako aj zdravia osôb aj v tomto štádiu trestného konania naďalej prevyšuje nad individuálnym právom obvineného na jeho osobnú slobodu.

Naviac s prihliadnutím na právnu kvalifikáciu konania obvineného - § 284 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a), h) Tr. zák., krajský súd na prijatie písomného sľubu, dohľadu probačného a mediačného úradníka, peňažnej záruky nezistil nijaké výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2 Tr. por., § 81 ods. 1 Tr. por.).

Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Pri aplikácii citovaného ustanovenia Ústavy SR vyplýva povinnosť pre súd skúmať podmienky väzby aj v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor), vzhľadom k tomu, že väzbou dochádza k zásahu do jedného zo základných ľudských práv a slobôd priznaných čl. 17 ods. 1 Ústavy SR a čl. 5 ods. 1 Dohovoru.

Dôvody väzby, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru, sú stavané alternatívne. Na vzatie do väzby a držanie v nej preto postačuje akýkoľvek z tam uvedených dôvodov, teda dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu a potreba zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Vo vzťahu preventívnej väzby k Dohovoru a judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) je potrebné uviesť, že podľa judikatúry ESĽP preventívna väzba ante delictum nie je Dohovorom dovolená (rozsudok Ječius vs. Litva z 31.7.2000). Podľa ESĽP tento dôvod je obmedzený len na poskytnutie prostriedku zmluvným štátom, ako prekaziť určitý konkrétny trestný čin, teda v podstate len na prekazenie trestného činu v štádiu pokusu, pre ktorý sa potom vedie trestné stíhanie. Nebezpečenstvo opakovania

trestného činu ako dôvod väzby neopiera EŠLP o slová Dohovoru „je nutné zabrániť spáchaniu trestného činu“, ale o oprávnenie, ktoré EŠLP priznáva zmluvným štátom stanoviť vedľa dôvodov uvedených v čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru ďalšie dôvody zatknutia, ktoré pristúpia navyše k dôvodnému podozreniu. Z toho vyplýva, že dôvod väzby, tak ako je upravený v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., a jeho aplikácia v judikatúre všeobecných súdov nie je v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru.

Z popísaných dôvodov potom krajský súd na podklade sťažnosti podanej prokurátorom v neprospech obvineného [REDAKOVANÉ] zrušil napadnuté uznesenie sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Dolný Kubín a sám rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia. Na záver krajský súd poznamenáva, že pri stanovovaní časových úsekov obmedzovania osobnej slobody obvineného [REDAKOVANÉ] vychádzal zo zápisnice o zadržaní obvineného (č. l. 42 spisu) a zo zápisnice o výsluchu obvineného (č. l. 276-278 spisu), keď zo spisu nevyplývajú iné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné časové vymedzenie obmedzenia osobnej slobody obvineného oproti výroku uznesenia krajského súdu.»

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 2 dohovoru každý, kto je zatknutý, musí byť oboznámený bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 6 ods. 3 psím. b) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak teda ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08) vyplýva, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa

rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe.

Ústavný súd ďalej judikoval (II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 175/2017), že povinnosťou všeobecných súdov je umožniť obvinenému uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel. Inak by totiž toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby uplatnenie práva na obhajobu v konaní o väzbe sa obvinenému reálne umožnilo.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 5 ods. 3 dohovoru konštatoval (pozri rozsudok vo veci Krejčíř proti Českej republike z 26. 3. 2009, sťažnosti č. 39298/04 a č. 8723/05, bod 89), že tento poskytuje osobám, ktoré boli zatknuté alebo inak pozbavené slobody pre podozrenie, že spáchali trestný čin, záruku proti svojvoľnému alebo neodôvodnenému pozbaveniu slobody. Hlavným účelom označeného ustanovenia, ktoré tvorí s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru jeden celok, je zaistiť, aby došlo k prepusteniu hneď ako pozbavenie slobody prestane byť primerané, pretože existuje domnienka v prospech prepustenia na slobodu.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre k čl. 5 dohovoru postupne formuloval viaceré samostatné práva osôb pozbavených slobody, medzi ktoré patrí aj právo na kontradiktórne konanie a vypočutie pred rozhodnutím o zákonnosti väzby (pozri rozsudok vo veci Michalko proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010, sťažnosť č. 35377/05, bod 156), ako aj všeobecnejšie právo na „zákonnosť“ konania a právo nebyť zbavený osobnej slobody svojvoľným, resp. arbitrárnym spôsobom (tamtiež). Požiadavky zabezpečenia kontradiktórnej povahy konania a rešpektovania „princípu rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Reinprecht proti Rakúsku z 15. 11. 2005, sťažnosť č. 67175/01, bod 31 a tam citovaná judikatúra). Zabezpečenie „reálnej“ kontradiktórnosti konania znamená aj právo na prístup k vyjadreniam a dôkazom, ktoré predložila protistrana (pozri rozsudok vo veci Lanz proti Rakúsku z 31. 4. 2002, sťažnosť č. 24430/94, bod 41).

Aj ústavný súd už vo svojej judikatúre (III. ÚS 198/05, I. ÚS 410/08, II. ÚS 175/2017) vyslovil, že osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému/obžalovanému poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou. Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu „rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (III. ÚS 67/08, II. ÚS 18/2013).

Súdna kontrola pri prvotnom predvedení zadržanej osoby musí byť predovšetkým rýchla, aby umožnila odhalenie akéhokoľvek zlého zaobchádzania a minimalizovanie neoprávneného zasahovania do slobody jednotlivca. Striktné časové obmedzenie vyplývajúce z tejto požiadavky ponecháva malú pružnosť pri výklade, pretože inak by došlo k vážnemu oslabeniu procesnej záruky na úkor jednotlivca a k riziku narušenia samotnej podstaty práva chráneného čl. 5 ods. 3 dohovoru (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci McKay proti Spojenému kráľovstvu z 3. 10. 2006, sťažnosť č. 543/03, bod 33).

Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby, EŠLP judikoval (pozri rozsudok vo veci Jablonski proti Poľsku z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 33492/96, bod 83), že čl. 5 ods. 3 dohovoru vo svojej druhej časti stanovuje nielen právo na „prejednanie veci v primeranej lehote alebo byť prepustený počas konania“, ale tiež to, že „prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie“. Aj z judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 87/04, III. ÚS 240/06, I. ÚS 364/08) vyplýva, že ak osoba, ktorej osobná sloboda je pozbavená väzbou, požiadala o nahradenie väzby sľubom, peňažnou zárukou, ale i dohľadom mediačného a probačného úradníka, súd rozhodujúci o väzbe je povinný sa s touto

žiadosťou náležite vysporiadať. Pozbavenie slobody totiž môže byť ospravedlnené iba vtedy, ak iné, menej prísne opatrenia boli zvážené a vyhodnotené ako nedostatočné, resp. ak je preukázané, že pozbavenie slobody bolo vzhľadom na okolnosti nevyhnutné (pozri rozsudok vo veci Sabeva proti Bulharsku z 10. 6. 2010, sťažnosť č. 44290/07, bod 56). Záruka má prednosť pred pokračovaním väzby (I. ÚS 239/04, II. ÚS 38/05, I. ÚS 540/2013).

Zohľadňujúc uvedené východiská a sťažovateľom prezentované námietky ústavný súd preskúmal napadnuté konanie.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 2 a 3 dohovoru

Sťažovateľ namieta, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní malo dôjsť k porušeniu jeho v petite sťažnosti označených práv z dôvodu, že mu upovedomenie o zmene trestnoprávnej kvalifikácie a písomné doplnenie sťažnosti prokurátora mali byť doručené krátko pred konaním verejného zasadnutia na krajskom súde (i), že na zmenu právnej kvalifikácie nebol žiaden dôvod (ii), že u neho nie je naplnený väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože nemal a ani nemá žiadny úmysel páchať trestnú činnosť a ani pokračovať v páchaní trestnej činnosti, (iii) a že v jeho veci *„nebola daná žiadna relevantná skutočnosť, ktorá by neumožňovala viesť trestné stíhanie... aj za podmienok, že by som bol na slobode“* (iv).

Aj napriek skutočnosti, že z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ (vyslovne) napáda len postup krajského súdu v napadnutom konaní, z povahy veci vyplýva, že namietaný postup vyústil do uznesenia krajského súdu, a preto ústavný súd v medziach vymedzených sťažnosťou sťažovateľa vychádzal pri svojom prieskume napadnutého konania krajského súdu najmä z obsahu tohto uznesenia.

Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta doručenie doplnenia sťažnosti prokurátora krátko pred konaním verejného zasadnutia na krajskom súde, v dôsledku čoho nemal

možnosť pripraviť si skutkovú právnu argumentáciu spochybňujúcu dôvody uvedené v tomto doplnení (i).

Ústavný súd k uvedenému v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa k ústne zahlásenej sťažnosti prokurátora, ktorá bola odôvodnená priamo do zápisnice. Nemenej dôležité je v okolnostiach tejto veci tiež to, že sťažovateľ mal možnosť reagovať aj na predmetné písomné doplnenie odôvodnenia sťažnosti priamo na verejnom zasadnutí na krajskom súde. Práve účasť sťažovateľa na tomto zasadnutí (za pomoci kvalifikovaného právneho zástupcu) má s poukazom na § 192 ods. 3 Trestného poriadku zabezpečiť to, aby bolo sťažovateľovi v konaní o väzbe umožnené ústne a bezprostredne vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam (porovnaj III. ÚS 108/06, II. ÚS 67/2013). Sťažovateľ teda bol krajským súdom osobne vypočutý, a to (aj) k dôvodom písomného doplnenia sťažnosti prokurátora. Zároveň z uznesenia krajského súdu, ako aj zo sťažovateľom predložených listín vyplýva, že sťažovateľ sa osobne vyjadril k písomnému doplneniu odôvodnenia sťažnosti prokurátora, keď reagoval okrem iného aj na existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Sťažovateľ síce namieta oneskorené doručenie písomného doplnenia sťažnosti prokurátora, avšak k tomuto mal možnosť osobne sa vyjadriť v konaní pred krajským súdom, pričom vôbec neuvádza, v čom konkrétne mu takéto oneskorené doručenie predmetného doplnenia bránilo, resp. ako konkrétne mu sťažovalo prípravu obhajoby (porovnaj II. ÚS 67/2013). Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že sťažovateľ mal možnosť v záujme ochrany svojich práv a osobnej slobody snažiť sa ovplyvniť rozhodnutie o väzbe svojou argumentáciou ešte pred jeho vynesením (III. ÚS 227/03, II. ÚS 227/2013).

Nad rámec uvedeného je potrebné zdôrazniť, že v prípade, ak by tento skutočne „nemal faktickú možnosť pripraviť si vecné a právne argumenty“, mohol krajský súd požiadať o prerušenie verejného zasadnutia na účel porady s advokátom (napr. na 30 minút), počas ktorých by s ním mohol konzultovať ďalší postup vo svojej veci. Sťažovateľ však sám pred ústavným súdom netvrdí, o to menej preukazuje, že takýto návrh podal, ale iba všeobecne odkazuje na možnosť krajského súdu v takejto situácii „odročit“ zasadnutie „aspoň o 3 dni“ v zmysle bližšie neidentifikovanej ustálenej judikatúry ústavného súdu.

Ústavný súd naopak konštatuje, že s odkazom na už citovanú judikatúru (pozri medzi inými už citovaný McKay) bol postup krajského súdu v napadnutom konaní, teda osobné vypočutie sťažovateľa ku všetkým dôvodom prezentovaným prokurátorom, s ohľadom na procesné správanie sťažovateľa ústavne akceptovateľný.

Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že v okolnostiach danej veci bolo sťažovateľovi umožnené uplatniť jeho právo na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel, resp. že sťažovateľ mal možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Za procesný postup, ktorý si sťažovateľ so svojím právnym zástupcom zvolil, nemôže v konečnom dôsledku niesť zodpovednosť krajský súd, ktorý konal v súlade so zákonom (v konaní o väzbe pozri IV. ÚS 217/2013, I. ÚS 305/2014).

Pokiaľ sťažovateľ vo všeobecnosti namieta, že na zmenu právnej kvalifikácie skutku nebol daný dôvod (ii), ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že krajský súd v napadnutom konaní rozhodoval o potrebe jeho väzobného sťažovateľa.

Pri preskúmaní ústavnoprávnej akceptovateľnosti rozhodovania o vzatí do väzby musia byť v zmysle judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 141/04, III. ÚS 522/2011) splnené tieto podmienky: po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia a včasné a odôvodnené podanie návrhu na vzatie do väzby obvineného, po materiálnej stránke musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený. Napokon musí existovať niektorý z väzobných dôvodov uvedených v ustanovení v § 71 Trestného poriadku.

Predmetom preskúmania ústavným súdom teda nie je zmena (sprísnenie) právnej kvalifikácie skutku, resp. jej odôvodnenie, ale preskúmanie už opísaných materiálnych a formálnych podmienok väzby. A vo vzťahu k týmto, s ohľadom na sťažovateľom prezentované argumenty a na odôvodnenie uznesenia krajského súdu, pre ktorý zmena právnej kvalifikácie skutku v zmysle už uvedeného nebola podstatná ani rozhodujúca, ústavný súd v napadnutom konaní pochybenia krajského súdu neidentifikoval.

K tretej námietke sťažovateľa spočívajúcej v tom, že u neho nie je naplnený väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože nemal a ani nemá žiadny úmysel páchať trestnú činnosť a ani pokračovať v páchaní trestnej činnosti (iii), ústavný súd konštatuje, že takáto všeobecne formulovaná námietka o osobnom (subjektívnom) postoji sťažovateľa k možnému pokračovaniu v páchaní trestnej činnosti nemôže ústavnoprávne relevantným spôsobom spochybníť závery krajského súdu k naplneniu označeného väzobného dôvodu. Úlohou krajského súdu bolo posúdiť existenciu väzobného dôvodu na základe objektívnych skutočností vyplývajúcich z okolností daného prípadu.

Krajský súd v väzobnom dôvode podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol: *„Konkrétnou skutočnosťou, ktorá odôvodňuje obavu z pokračovania v trestnej činnosti obvineným [REDAKOVANÉ], zakladajúcou dôvod tzv. preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., je spôsob a rozsah konania, pre ktoré mu bolo uznesením vyšetrovateľa PZ vznesené obvinenie. Z výpisu z registra priestupkov obvineného v Poľskej republike, ktorý sa podarilo v rámci policajnej spolupráce zabezpečiť v poľskom jazyku a ktorý bol v rámci verejného zasadnutia tlmočníčkou preložený do jazyka slovenského, vyplýva, že obvinený má v registri priestupkov štrnásť záznamov, a to opakovane aj za prekročenie rýchlosti. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že obvinený je osobou, ktorá opakovaným páchaním priestupkov v cestnej doprave ukázala svoju nespôľahlivosť a nespôsobilosť na vedenie motorových vozidiel. Je nepochybné, že obvinený patrí medzi nedisciplinovaných vodičov. Ani sankcie uložené dopravným inšpektorátom za dopravné priestupky neboli pre neho dostatočným poučením a i napriek tomu sa opäť mal dopustiť protiprávneho konania na úseku cestnej premávky. Tieto skutočnosti dokumentujú výraznú spoločenskú neprispôsobivosť obvineného a jeho pohrdavý postoj k normám a pravidlám nielen slušného správania, ale aj k základným hodnotám chráneným Trestným zákonom, z čoho vyplýva, že osobu obvineného charakterizujú ako osobu mimoriadne náchylnú k proti spoločenskej i protizákonnej činnosti. Preto aj s ohľadom na osobu obvineného hrozí vysoké riziko, že v prípade jeho nevzatia do väzby, resp. prepustenia z väzby by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti.“*

Sťažovateľ k existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vo svojej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy prezentoval iba svoje tvrdenie o neexistencii úmyslu pokračovať v trestnej činnosti, ktoré s ohľadom na už citovanú časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu nemôže ústavnoprávne relevantným spôsobom spochybniť v ňom vyjadrené závery.

Napokon k poslednej námietke sťažovateľa o tom, že v jeho veci „*nebola daná žiadna relevantná skutočnosť, ktorá by neumožňovala viesť trestné stíhanie... aj za podmienok, že by som bol na slobode*“ (iv), ústavný súd poukazuje na časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu, z ktorého vyplýva: «*Obvinený na verejnom zasadnutí predložil písomný sľub na nahradenie väzby pre prípad, ak sa krajský súd stotožní so sťažnosťou prokurátora. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd pri rešpektovaní práv obvineného, skutkových okolností veci, pre ktoré je vedené trestné stíhanie proti jeho osobe, i právnej kvalifikácie skutku dospel v konečnom dôsledku k záveru, že kombinácia procesných prostriedkov náhrady väzby v spojení s primeranými obmedzeniami a povinnosťami neumožňuje dosiahnuť rovnaký účel, aký bol sledovaný „držaním“ obvineného vo väzbe.*

Nadriadený súd aj v súčasnom štádiu trestného konania s prihliadnutím na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 67/2013 z 5.6.2013 z úradnej povinnosti skúmal, či väzbu obvineného možno nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka a primáme vzhľadom na osobu obvineného dospel k záveru, že účel väzby u obvineného nemožno dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Prepustenie obvineného z väzby alebo jeho ponechanie na slobode na základe záruky, t.j. akéhokoľvek prostriedku prípustného podľa vnútroštátneho práva, ktorý je miernejší ako obmedzenie osobnej slobody a ktorý je zároveň spôsobilý zabezpečiť účel väzby, je možnosťou, ale nie oprávnením obvinenej osoby, ktorej sloboda je alebo má byť obmedzená. Pri rozhodovaní sa preto musí dôsledne zvažovať, či, a prijatie akej konkrétnej záruky preváži nad dôvodnou obavou vyjadrenou v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku.

Krajský súd uzatvára, že u obvineného [REDAKOVANÉ] ide o osobu, ktorá má viacero záznamov v registri priestupkov spáchaných na úseku dopravy. Väzba obvineného

reálne napomáha aj v tomto štádiu trestného konania k dosiahnutiu jeho účelu, pretože fakticky bráni obvinenému pokračovať v páchaní trestnej činnosti najmä na úseku dopravy. Všeobecný záujem na ochrane majetkových práv iných osôb, ako aj zdravia osôb aj v tomto štádiu trestného konania naďalej prevyšuje nad individuálnym právom obvineného na jeho osobnú slobodu.

Naviac s prihliadnutím na právnu kvalifikáciu konania obvineného - § 284 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a), h) Tr. zák., krajský súd na prijatie písomného sľubu, dohľadu probačného a mediačného úradníka, peňažnej záruky nezistil nijaké výnimočné okolnosti prípadu (§ 80 ods. 2 Tr. por., § 81 ods. 1 Tr. por.).»

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd vo svojom uznesení venoval pozornosť aj možnosti nahradenia väzby sťažovateľa, pričom dospel k záveru, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu u neho neprichádza do úvahy. Z pohľadu ústavného súdu je taktiež potrebné zdôrazniť, že v prípade sťažovateľa trestne stíhaného za obzvlášť závažný zločin je s odkazom na § 80 ods. 2 a § 81 ods. 1 Trestného poriadku nahradenie väzby možné iba v prípade, ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu (k ústavnej akceptovateľnosti tejto zákonnej úpravy pozri napr. I. ÚS 113/08, III. ÚS 387/2010, II. ÚS 466/2012, IV. ÚS 559/2012, II. ÚS 149/2014). Sťažovateľ v napadnutom konaní a ani vo svojej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy takéto výnimočné okolnosti sám neoznačil a obmedzil sa na konštatovanie, že v jeho prípade nebola daná žiadna relevantná skutočnosť, ktorá by neumožňovala viesť trestné stíhanie aj za podmienok, že by bol ponechaný na slobode. Ako je však z citovanej časti odôvodnenia uznesenia krajského súdu zrejmé, tento v prípade sťažovateľa s poukazom na jeho osobu i na okolnosti spáchania trestného činu dospel k záveru o nemožnosti nahradenia väzby, pričom zároveň a nad rámec uvedeného nezistil žiadne výnimočné okolnosti v zmysle už označených ustanovení Trestného poriadku.

Uvedený právny záver krajského súdu s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa, ktorý je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, z ústavnoprávneho pohľadu jednoznačne obstojí.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť v tejto časti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Bez ohľadu na uvedené ústavný súd nad rámec svojho rozhodnutia uvádza, že sťažovateľ môže podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku podať ďalšiu/novú žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Podľa uvedeného ustanovenia obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhovie, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

III.2 K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 2 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) dohovoru, ústavný súd konštatuje, že tieto nie sú vo veci sťažovateľa aplikovateľné, pretože ústavnoprávny základ rozhodovania o väzbe vrátane procesných práv je súčasťou čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru. Preto je už na prvý pohľad zrejmé, že k namietanému porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru v prípade sťažovateľa dôjsť nemohlo (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07, II. ÚS 689/2017).

K námietke porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd konštatuje, že tento sa týka záruky spočívajúcej v možnosti iniciovať konanie o preskúmanie zákonnosti zadržania súdom, teda sa nevzťahuje na rozhodovanie o prvotnom vzatí do väzby, ktoré podlieha čl. 5 ods. 3 dohovoru, resp. čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 5 ods. 2 dohovoru ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že označené ustanovenie dohovoru obsahuje základnú záruku spočívajúcu

v tom, že akákoľvek zadržaná osoba by mala vedieť, prečo je pozbavovaná osobnej slobody. Táto záruka je neoddeliteľnou súčasťou systému ochrany v rámci čl. 5 dohovoru (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci Khlaifia a ďalší proti Taliansku z 15. 12. 2016, sťažnosť č. 16483/12, bod 115). Ak bola táto osoba informovaná o dôvodoch svojho zatknutia alebo zadržania, môže v prípade, ak považuje za vhodné, obrátiť sa na súd s cieľom spochybníť zákonnosť svojho zadržania v súlade s čl. 5 ods. 4 dohovoru (pozri rozsudok vo veci Čonka proti Belgicku z 5. 2. 2002, sťažnosť č. 51564/99, bod 50). Takáto osoba nemôže účinne využiť toto svoje právo, ak nie je bezodkladne a dostatočne informovaná o dôvodoch svojho pozbavenia slobody (pozri rozsudok vo veci Shamayev a ďalší proti Gruzínsku a Rusku z 12. 4. 2005, sťažnosť č. 36378/02, bod 413).

Zohľadňujúc uvedené je už na prvý pohľad zrejmé, že v prípade sťažovateľa nemohlo v okolnostiach jeho prípadu k porušeniu čl. 5 ods. 2 dohovoru vôbec dôjsť, keďže predmetom napadnutého konania je práve rozhodovanie o dôvodnosti jeho väzobného stíhania, v rámci ktorého mal možnosť spochybníť zákonnosť svojho zadržania.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2018